

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 8.

Indult Bétsből, Redden, Julius' 27-dikén, 1830.

B é t s.

Azon jeles tettek mellett, mellyek által sokan a' Dunának idei áradásakor Bétsben és környékeiben a' veszélytől megmentettek, említésre méltó több Dévényi, Posony Vármegyebeli hajósok' dítséretes magokviselete, kik a' nélkül, hogy erre felszöllítettak volna, nagy lelkű elszánással önnön életeket veszedelemre tették, hogy a' legnagyobb inséggel küszködő Embertársaiknak a' Morva' vidéken segítségekre legyenek. Névképpen: Sales Mátyás, Steiner Ferentz, és Jó'sef, Madoschavitz András, Gratzner Antal és Károly, Spangler Lörintz, Brenner Márton, Matossics Mihály, Binder Márton, Fuchs Ferentz, és Radetsnj Jó'sef, a' midőn látták, hogy Morva vidéket az ár-víz előnti, vízonti bíztatások között elhatározták magokban, hogy a' hol segedelmekre szükség van, azt a' mint tsak tölök ki-telik, serényen megfogják tenni.

A' legnagyobb bajok, 's kész veszedelmek közt két tsónakkal a' Duna' tulsó partjára igyekezvén, a' midőn azokat részszerént vonni, részszerént útat magoknak a' jegen törni kénytelenítették, legelőször is Schloshóf-ba érkeztek, a' hol a' Ts. Kir. tisztartó megjelenéseken annyival inkább megörült; mivel egyedül az ő segedelmek által felelhetett meg Ö Fekéje' Atyai szándéká-

nak, melly néki a' szerentsélleneknek minden lehetséges módon eszközlendő szabadítását kötelességévé tette.

Innét eleséggel megrakva, 's külömbféle veszélyek között a' Niederweidennál fekvő Majorság felé indulván, hogy az ott lévő Csépelöket megmentsek, még az nap estve a' Vadászházhoz értek, 's azoknak, kik odavonták meg magokat, eleséget vittek.

Hasonló buzgósággal folytatták más nap korán reggel emberszerető, de veszélyel tellyes törekedéseket, midőn az Uradalmi majorságban már három naptól fogva éhséggel küszködő 16 személyeknek eleséget hoztak, 's a' tsépelöket bátorságba helyheztették.

Az Engelhartstetten béli Lakosok számára szinte élelemre valót vittek, egyszer'smint pedig marhájakat, és a' templom' drágaságait is megmentették.

Hasonló segedelmeket tapasztalták a' Stophenrenti, Laimersdorfi, Markthófi, Witzelsdorfi, Scholshofi, Dévényi, Hainburgi, 's Farkasfalvi (Welfenthal) Lakosok, nem külömben a' Vadaskertben a' Vadász' házi népe; melly dítséretes fáradozásait mindaddig folytatták, még a' környék' lakosaira nézve a' veszedelem meg nem szűnt.

E' ditső példát követék más négy Dévényi hajósok, ugymint: Szillovits Márton, Lancserits Mátyás,

Schopf Mátyás, és Gras Gáspár, kik a' Witzelsdorfi lakosok' számára tulajdonokból 's ingyen 25 kenyeret, babot, lisztet, és sót vittek.

Külön említést érdemel még a' már fenn-nevezett 12 hajósok közül négynek, ú. m. Brenner Mátyás', Mladossovits András', Fuchs Ferentz', és Binder Mártonnak tselekedete, a' kik két Engelhartstetteni lakost, t. i. Fabszitz Jánost, és annak szolgáját, minekutánna ezek két éjjelt és egy napot kénteleltettek egy fán tölteni, megmentették.

Melly bátor, 's nagylelkű elszánással végbevitt tselekedetekre nézve Ö. Ts. Kir. Felsége e' folyó esztendő Julius 21-dikén kegyelmesen parantsolni méltóztatott: hogy a' fenn nevezett hajósoknak Nemes Posony Vármegye Első Al-Ispánnya által, az egész község' jelenlétében, illendő szertartással a' legfelsőbb megelégedés nyilatkoztattasson ki, 's nemes tselekedeteik a' belső Újságokba iktattassanak.

Frantzia Ország.

Gróf Bourmont levele Hertzeg Polignachoz, Algír megvétele felől:

Cassauba Jul. 5-kén délutáni 3 órakor.

Hertzeg! A' Tsászár-Kastély lövetését Jul. 4-dikéig nem kezdettem el, hogy az Ostromló Batteriák mindnyájan egyszermind tüzelhessenek. Ugy gondolkoztam, hogy az ellenségnek megrettentetése minél erősebb tüzeléssel mindjárt az első napon, a' későbbi Operatioknak idejét rövidíteni fogja. — A' futó árkok Jul. 29 kén éjjel megnyittattak; azolta a' munka egy pillantásig is félbe nem szakadt. Az ellenség akkor éjjel ritkán tüzelt, még azokban az órákban is, melyekben a' munkások egymást rendesen

felváltották. Nappalra kelve, egyes török és arabs katonák magokat, a' tserjék oltaima alatt, a' megtámadó líneának balra eső völgyeibe lopván, sok embereinket megsebesítették; de csak hamar Véd-sántzok hányattak fedezésekre. — Résszen kelle magunkat tartani erős kiütésekre. A' Tsászárkastély birtokamódot adott az ellenségnek, hogy Cassauba előtt bátran öszvegyűjthesse erejét; de ezen nyereséget hasznára nem fordította. Egyébaránt megvoltak minden rendelések téve illendő fogadására. — A' Batteriák bámulásra méltó hirtelenséggel felállítottak, 26 ágyúkkal megrakva, mellyek között tíz 24 fontos hat 16 fontos (golyóbissal járó) ágyú, négy mósarak és hat haubitzok valának.

Jul. 4-dikére reggelre minden készen volt. Négy órakor reggel egy rakéta jelt adott, és az ágyúzás elkezdődött. Az ellenség visszonozta három órákig elevenen. A' török Kanonírok, noha szinte pusztán ki téve lennének a' lövéseknek, vitézül megmaradtak helyeken, de nem állhatták ki sokáig a' tsatapiatzot a' miénknek deréksége és rettenhetetlensége előtt, kiket Generalis Lahitte kommandírozott és példájával tüzelt. 8 órakor már mind elhalgattak a' Tsászárkastély ágyúi; a' mi Batteriáink folytatták a' lövöldözést. A' parantsolat, hogy törest löjjenek (a' Kastély falain) már ki volt adva, és éppen tellyesíteni akarák, midőn tíz óra tájban a' Kastélynak egy része rettenetes durranással a' levegőbe repült. Lángsúgár, füst- és porfelhő emelkedett fel iszonyú magasságra; a' széljel 's messze felvetett kövek mindenfelé hullottak, de tetemes kárt nem okoztak. A' futó árkokban Generalis Hurel kommandírozott; ki is késedelem nélkül vezette katonáit a' kastélyba és ott az omladékoknak közepet-

te helyet foglalt. Bizonyosnak látszik, hogy a' vár Oltalmazói, elvesztvén bátorságokat, 9 óra tájban vissza futottak a' városba, azzal a' kiáltással, hogy őket haszon nélkül áldozzák fel, és akkor osztán a' Dey parantsolta, hogy a' Kastélybeli Puskaporos lárat vettessék fel a' levegőbe. — 2 óra tájban egy békealkus vezettetett hozzám a' Tsászár-kastély Omladékaira. Ez, a' Dey titoknokja volt, és azzal az ajánlással jött, hogy a' háború költsége Frantzia Országnak megtérítettik. En azt feleltem, hogy mindeneknek előtte Cassaubának és a' város többi Erösségeinek által kell adtatni. Ő kételkedni látszott benne, hogy ezen feltételt a' Dey elfogadná, megvallotta azonban, hogy a' Deynek nyakasága igen kárhozatos volt. Ha az Algíriak, így szóllanak az emberek, háborúban vannak a' Frantzia Királyjal, addig nem szabad az estvéli imádságot végezni, míg békességet nem nyernek. A' békealkus vissza tért Algírba. Tsak hamar azután kiküldött a' Dey kettőt a' leggazdagabb Maurusok közül. Ezek nem titkolták, hogy a' félelem és ijedtség a' katonáknál és a' lakosoknál a' legfőbb léptsőre hágott, és mindenek szívszakadva óhajtják, hogy egyszeriben alkudozások kezdettessenek. Kértek, hogy szüntetném még az ágyúzást, megígérvén hogy a' város ágyúi is azonnal elhalgatnak. A' fegyverszünés meglett. Generalis Valaze használta ez időt, a' Communicationnak (közösülők árkoknak) megnyitására a' Tsászárkastélytól előre Cassaubá felé. Három órakor visszatért a' Dey titoknokja, az Anglus Consultól és Vice-Consultól kísértetve, kérvén hogy a' béke feltételei írásba tétetnének. E' meglett, és én kezébeadtam a' Titoknoknak egy Akta-darabot, mellynek párját ide rekesztve fogja találni

Execzád. *) Négy órakor újra megjelent a' Titoknok harmad ízben. A' Dey azt kéri általa, hogy küldjünk néki egy tolmátsot, a' kinek segedelmével megérthessen mindent, a' mit tőle kívánunk. Braschevits Ur, az Egyiptomi tábornak hajdani tolmátsa bé méne a' Cassaubába. A' Dey minekutánna a' Conventio pontjait megértette, kinyilatkoztatta, hogy ő a' feltételeket elfogadja és a' Frantzia betsület tökéletes bizodalmat önt beléjek. En aláírtam a' Conventiot; a' Dey pedig aláütötte petsétjét. Kérte egyszersmind, hogy a' fegyverszünet 5-diki délig hosszabbittassék meg, hogy ideje légyen Tanátsosit egybegyűjteni, és a' Conventio feltételeit Vélek aláíratni. A' tüzelés megszűnt további parantsolatig. Azonközben a' munkák folytak, és 5-dikén reggel már kész volt az Egyesülés a' Tsászárkastély és a' Cassaubai vártörő Batteriáknak kijegyzett helye között egy 800 öles Communicatio által. Ma újra ki jöttek a' két Maurusok; Őket a' Dey annak a' lekötelezésnek bizonyítására küldötte, mellyet a' Conventionak megpetsételése által magára vett. De azt sürgették, hogy a' városnak elfoglalását 24 óráig halasztanám el. En azt kívántam, hogy a' város, a' Kikötő, és minden Erösségek reggeli 11 órakor általadattassanak. A' Dey reáállott; és ebben a' pillantásban Frantzia Országnak zászlói lobognak ennek a' városnak tornyain, mellynek megaláztatása annyi századok ólta egész Európa kívánságainak tzélja volt. A' Dey hátravonta magát a' városban abba a' házba, a' mellyben lakott minek előtte a' Cassaubai Erösségbe költözött volna. Személye Oltalmazásának kötelelessége, mel-

*) Ezen Aktadarab a' Hurírnak közelebbi levelében már közlött Conventio.

lyet magamra vállaltam, szorosán be fog tellyesíttetni.

Az a' tűz és rettenhetetlenség, melyet minden féle fegyverű katonáink az Ostromnak kezdete óta kimutattak, minden dítséretnek feljüle vagyon. Az Artilleriának és Ingenieur-Corpsnak tisztjei és köz-legényei régi ditsőségeket fentartották. A' vezérlő Generalisoknak talentomai segítették a' jó következésnek hamarságát. Azok a' tsaták, mellyeket a' tábor a' sík-mezőn teve, kétségen kívül valóvá tették a' mi tábori ágyúinknak derekabbságát a' Gribeauvaléinál *) Az új Ostromló ágyúknak dereksége nem kevésbé megbizonyítá magát. A' 24 fontos ágyúk tsaknem olly hamar elhozattattak Sidi Ferrutsból az Ostromló táborba, mint a' (kisebb) tábori ágyúk.

A' Státus tulajdonai elpetséltettek. Inventarium fog rólok készíttetni. A' Resultatumot szerentsém fog lenni Exczádnak megírni.

Vagyon szerentsém 's a' t. (Aláírás)
General-Lieutenant, Frantzia
Ország Nagyja, az Afrikai
tábornak Fő Vezére
Gróf Bourmont.

Páris Jul. 16-kán. Egy Kir. Rendelés a' f. H. 14-kéről, Generalis Gróf Bourmont Urat Marsallá és Vice Admiralis Duperré Urat Ország Nagygá emelte. — A' Provence Linea-

hajó, melly Duperré Úrnak Admirális zászlóját hordozza, a' Királynak parancsolatjából, jövendőben Algír nevet fog viselni.

A' Nápolyi Király és Királyné úti-jokat haza felé folytatják, 8-ban Lyonból elmentek Chamberybe, a' hol őket a' Szárdinai Király és Királyné fogják fogadni.

Az Algíri Estafete (Szerkeztetője, a' Fő-Vezérnek Gróf Bourmontnak Titoknokja) Algír megvételének leírása közben, a' többek között ezt írja: „A' Tsászárkastély ágyúztatásakor 4000 Beduinok maradtak halva a' síkon. Katonáink foglyokat nem fogtak, hanem — elkeseredve bajtársaik felkontzoltatásának emlékezetére *) — ölték vágták, a' kit találtak. A' tiszték tsak nagy nehezen vehették őket reá, hogy az emberiség szavára halgassanak. A' vitéz Lahitte megígérte, midőn a' Batteriákat felállította és a' Parallelákat megvonta, hogy a' Barbarusok Palladiuma három napok alatt omladékba lövettetik. Az ő jövendölése bétellyesedett. Jul. 3-dikán és 4-dikén az ágyúk és mo'sarak szünet nélkül lötték a' várost és a' Fellegvárat. Algírt többé semmi meg nem mentheti vala sorsától. A' lakosok, kik bennünket éppen ollyan kegyetleneknek képzeltek, mint a' minéműek ők magok, a' rettegés miatt kétségbe estek. 5-ben délben elfoglaltuk a' várost; az első Osztály elfoglalta az Erösségeket, Batteriákat 's a' t. a' más két Osztályok környülvették a' várost minden oldalról. — Két óra mulva a' város megvétele után, ka-

*) Gribeauval Vaquette Kereszte-
16 János szül. 1715-ben Amiensben.
Artilleria-tiszt; Mineur Kapitány, 1757-
ben Austriai szolgálatban Generalisa az
Artilleriának, és haza térése után a' Fran-
tzia Artilleriának Fő Inspectorá, megholt
1789. A' hadi tudomány néki sok elmés fel-
fedezéseket köszön, kiváltképpen az Ar-
tilleria- és Mina-hartz nemében.

*) A' Dey 600 Frank jutalmat ígért min-
den Frantzia főért. E' volt az oka, hogy
az Arabsok a' kezekbe esett Frantziáknak
fejét minden irgalom nélkül elvágták a'
jutalom kedvéért.

tonáink éppen olly tsendesesen sétálgattak széljel a' városban, mintha otthon egy Frantzia városban volnának. Az Algír alatt álló Hajós Sereg 52 hadihajókból állott. A' hajóskatonák voltak az elsők, kik a' városba bémentek. Tisztek és közkatonák siettek a' rabok tömlötzébe, hol a' szegény foglyokat (a' Silene és Aventure hajótörést szenvedett Briggekről) csak nem mezítelenen megtalálták. Tisztelet a' Frantzia fegyvereknek! A' millyen rettenetesek a' hartzban, éppen olyan kegyelmesek a' győzedelem után — semmit nem bántottak.“ —

Ugyan azon Afrikai Ujság jelenti, hogy a' Tunisi Bei két hajókat küldött Admiralis Duperréhez egy főtisztjével egyetemben azzal az ajánlással, hogy élelemre és más szükségre valókat ő kész szolgáltatni, és kikötőibe a' Frantzia hajókat befogadni.

Egy privátlevél Algirből Jul. 6-káról, mellyet a' Globe közöl, így festi az ottani dolgok ábrázatját: „Két Osztály már bément a' városba; a' nép minden legkisebb tartozkodás nélkül járkel. Nem lehet különösebb dolgot képezni, mint ezeket a' félmezítelen Arabsoknak csoportjait, kik a' mi Regementjeinknek musikálására tántzolnak és Mosesből (az Operából) vagy Tell Wilhelmből a' hallott Áriákat dúdolgatják. Ez, egy valóságos Innepnap ezekre a' boldogtalanokra nézve, kik a' bizonyos felkontzoltatástól remegtek. Tsudálkozás nélkül látjuk ennél a' legfőbb mértékben rab népnél, millyen buzgósággal ajánlják az Arabsok ingyen szolgálatjokat a' legutolsó dobosnak is; akár mellyik közlegénynek; ha akarja, tíz inassa is vagyon parantsolatjára készen. Férjfiak és aszszonyok Allah kiáltással borulnak le a' győzedelmesek előtt, és tsókolják lábaikat. — Az én regementem még nintsen bent a' városban, mi itt

kinn a' szabadon sátorozunk mintegy 200 ölnyire a' Tsászár-kastély omladékaikhoz, a' Világnak egyik leggyönyörűbb tájékán. Minden katonának vagyon egy Pálma-fája vagy Platán fája sátorúl, és egy tsergő patak lábainál. Ezek az igazi kintsek, mellyeknek tellyes betsét tsak Afrikában tanulja az ember esmérni. — A' mi táborunk tele van földművelő Arabsokkal, kik nekünk élelemre valókat hoznak 's árulnak; bámulnak rajta, hogy őket kész pénzel kifizetjük, és midőn a' pénzt kezekbe vették, artzra borulnak, homlokokkal a' földet megérintik, kezeiket az ég felé felemelik, és rettenetes szaporán hadarnak valami érthetetlen beszédet, a' mire a' katonáknak katzagni kell fakadniok. Ez a' katzagás faj az Arabsoknak; mert láttam hogy sokan arra búsan elszomorodtak. Tegnap este a' Sátorokban szívet indító részvétellel emlegettettek a' Vitéz bajtársak, kik győzedelmünket vérekkal petsételették. Sok esmeretes neveket hall az ember, kik Toulonból eljöttek, hogy soha többé vissza ne térjenek. A' barátok megkönnyezték elesett barátjaikat, és nem fogja el semmi jobban a' szívet, mint az a' komor elhalgatás, melly ezen fájdalmas emlegetéseket követi. Míg az ágyúk durrogtak, 's a' puszkák tsattogtak, addig nem volt idő az eféle bús emlékezésekre, és a' halál köz sors lévén, keveset gondolkozott az ember az elestekről. De a' győzedelem és béke után, minden katonának okot és időt ad a' személyes bátorság, kevésbbé szerentsés bajtársainak sajnosan való emlegetésére. — Hajósseregünket igen szép látás a' kikötőben félkarikában állva látni. Egy Lineahajó és egy Fregát sem kapott derék lövést; a' mi hallatlan szerentse. Az árbotzfákat sok golyóbisok érték, de valami tetemes kárt benne nem tettek. Admiralis Duperré két Fregátokat

Cegek Anglus másik Hollandiai) kik az Algíri kikötőben állanak, szemmel tart és gondosan vigyáztat reájok, mivel gyanúban vannak, hogy a' Deynek sokat erő gyémántjai és kintseinek egy nagy része náluk van.“ —

Toulon, Jul. 7-kén. Tahir Basa, — ki a' mint tudva van a' Török Tsászártól titkos megbízottsággal Algirba küldtetett, de a' Frantzia hajóktól oda bé nem bocsattatván: ide jött — tegnap elméne tőlünk, a' nélkül, hogy tudnánk sietséges eltávozásának okát vagy tzeljät. — A' tartalék-tábornak, melly már induláshoz készült, Párisból ellenparancsolatja jött telegraph által.

Galignani's Messenger Jul. 15-kéről így ír: „Nemelly Journalok azt akarják a' Közönséggel elhíttetni, hogy az Algíri háborúnak ditsőséges kimenetelét Anglia kantsal szemekkel és irígyen nézi. Egy közzülök még azt is meri állítani, hogy Ö Exczája az Anglus Rövet Lord Stuart de Rothsay Hertzeg Polignachoz egy hivatalos levelet küldött, mellyben e' tárgy eránt világosításokat kíván. Ezen állításnak mi egyenesen ellentmondhatunk. Lord Stuart nem küldött e' tárgy eránt Világosításokat kívánó levelet a' Frantzia Ministeriumhoz. Egyszersmind megvagyunk hatalmazva arra is, hogy más Journaloknak, kik szerént az Algírt illető kérdés az Európai nagy hatalmasságoknak egy Congressusában fogna eldöntetni, hasonlóan ellent mondjunk.“

N a g y B r i t a n n i a.

London Jul. 14-dikén. A' Király tegnap bé jött a' Fő Városba és titkos tanács-ülést tartott, mellyen a' Ministerek mindnyájan jelen valának. — Ö Fge igen jó egészségben látszik lenni.

A' Windsori nagy Párknak Fő Felvigyázójává, melly tisztséget hajdan a' megholt Yorki Hertzeg viselte, Ö Fge Sussex Hertzeget tette. Oberster Fitz-Clarence a' Bushy-Párki Vice-Felvigyázóvá, Oberster Stephenson és Oberster Dalrymple Generalisokká nevezettek.

Az a' pompás koporsó, melly IV György Király tetemeinek befogadására készítettett, 7 lábnyi hosszú, negyedfél lábnyi széles és 3 lábnyi méjj, mahagony-fából a' legszebb piros bársonnyal vagyon bé vonva és sok ezüst szegekkel megrakva. A' koporsónak oldalain négy tzifra fogó vagyon, tizta ezüsből, gazdagon megaranyozva; a' fedelén, több más ékességeken kívül Angliának Királyi tzimerei, felettek egy feljül írás, alattok egy borostyán koszorú, mind öntött ezüsből. Belől a' koporsó, gazdag hímvarrású sejemmel vagyon bévonva. — A' temetéskor, a' Király piros bársony palástban fogja a' koporsót kísérni, követni fogják Cumberland, Sussex, Gloucester és Leopold Kir. Hertzegek fekete palástban.

A' Parlament Jul. 13-kán elhalasztotta Üléseit Jul. 16 dikára. Az Üléseket Jul. 20-dikán vagy 21-bén — az Udvari Újság szerént — személyesen maga a' Király fogja bérekeszteni.

Az Intelligencer így szöll: „Mi tudjuk hiteles kútfőből, hogy midön most a' Lord-Fő Udvarimesteri és a' Lord-Fő Kamarási tisztségek megüresednének, Ö Fge azt a' kegyelmes Izenetet küldötte Hertzeg Wellingtonhoz, hogy mivel Ö Fge a' mostani Igazgatószéket minden lehetséges módon erősíteni különösen kívánja, nem tzelja Magának ama hivatalokat bétölteni, hanem a' Hertzeg gondjába bízza azokat.“

Algír megvételének híre Jul. 10-dikén délután — és így ötöd napon a történet után — érkezett Londonba, és az, még akkor nap estve, a Courier-nak egy második Kiadásában közönséges is tétetett. — E tárgy felett a Courir Jul. 11-diki levelében így elmélkedik: „Mikor a Frantziák (1823) Spanyol Országba marsíroztak, azt mondogatták némelly Politikai böltselkedők meglássátok, a Frantziák örökösen elfoglalják Spanyol Országot. Mikor az Orosz megtámadta a Törököt, nem egyéb volt tzelja mint az Ottomán birodalmat tökéletesen meghódoltatni, hogy majd a későbbi időkben annál könnyebben küldhesse Seregeit a meghódított Török Országból Kelet Indiára. De — egyetlen egy Frantzia katona sem maradt Spanyol Országban; és az Oroszok annak rendi szerént hagyogatják el felé, a kötött Tractatusnak értelme szerént, a Porta birtokát. Most meg azt beszélgetik, hogy a Frantziák új Királyságot akarnak állítani Algírban és hódításait, Isten tudja millyen meszsére — talán egész Tombuktuig kiterjeszteni. A Deynek rabbátételeit nyoltz oszlopos sátorában, követni fogja a Tombuktui Királyé, agyag-palotájában. A Frantzia Monarchának uradalma elhat egészen Afrika szívéig. Az eféle ízetlen böltselkedésekre nevetni kell az embernek; most legalább nem érdemlenek nevetésnél egyebet. Am hadd légyenek a Frantziáknak még más indító okaik is Algírnak megtámadására, mint a melyeket nekünk okul adni jónak vélték: meg kell vallanunk hogy ők még eddig nyilt egyenességgel tették lépéseiket; és ha a megmondott indító okokon kívül még az a tzeljok is lett volna, hogy ifjú katonáiknak tapasztalást 's a véneknek foglalatosságot szerezzenek — a szerént a Principium szerént, hogy a

forrásban lévő bornak tanátsosabb a tzeljok szabad kimenetelt szerezni, mint az edényt széljel hagyni vetetni — ez a jelenvaló Expeditio a legjobb alkalmatosságot adta e tzeljok elérésére, az Európai békességnek megháborítása nélkül, az emberiségnek ügyében.“

H o r v á l O r s z á g.

A Zágrábi Német Ujság írja, a Bosniai hatarról ezt a tudósítást, hogy nem tsak Albániában, hanem Bosniában is felzendültek némelly Vezérek katonáikkal; nevezetesen a Zworniki Basaságban és Kapitánságban. Két testvérek Mahmud Basa és Ali Basa meghasonlottak és mindenik magának akarván tulajdonítani a Felsőséget egymás ellen felkeltek, mellyből a lett hogy a pártos felek egymás ellen hartzolván az Országot pusztítják. Ali Basa a testvérjén tsakugyan gyözödelmeskedett 's azt a várból kiszorítván, elfogatta és Haszsein Bégh Kapitányhoz küldötte Gradachacz-ba, a hol mindenétől megfosztatván fogságban ül. Három pártos Kapitányokhoz elküldötte ugyan a Bosniai Fővezér a parantsolatot, hogy jelenjenek meg nála a Tsászári Fermának meghallására; de ezek tartván az odamenetelnek rossz következésétől, nem engedelmeskedtek.

E l e g y e s D o l g o k.

Az itt Bétsben építettett új Gözhajó Jul. 26-dikán délutáni 5 órakor a Dunába belébotsáttatott.

A Svájtz-Országi Nemzeti Gyűlés Jul. 5-dikén — minekutánna a 22 Kantonoknak 51 Követjei a szokott esküvést letették — Bernában megnyittatott.

Köthenben az új Katholikus templom tetején készített nagy Állás, melly-

ról a' tornyot akarták felépíteni, Jul. 2-dikán delben 11 órakor leszakadt, hatot a' munkások közül agyon ütött, és sokakat megsebesített. Az Építőmester, a' Hertzegnek parantsolatjára, megfogattatott.

K ö r ö s i r ö l.

Calcuttában az Asiai Társaság, Jul. 1 napján 1829 tartott Ülésében új tudósításokat vett, Fr a s e x Úrhoz jött levél által, a' Tibetben lévő Magyar Utazóról K ö r ö s i C s o m a S á n d o r ról. Ugyan azon Ülésben a' Társaság elvégezte, hogy ötlet bizonyos havi pénzzel segítse, és számára minden könyveket megküldjön; mellyeket Calcuttában megszerezhetni. Dr Gerard, a' ki nem régiben megjöve a' Himalayai Excursiójából, bámulásra méltó dolgokat beszéll ennek a' mi Hazánkfijának tudományos Heroismusáról. Kanum faluban találta egy kis kunyhóban, tudós szemlélődéseibe elmerülve, jól és egészségesen. Az ő kunyhója számos Barát-és Apátza-Klastromoknak közepette egy igen gyönyörű Vidékben fekszik. Az 1828-diki és 1829 iki telet a' Zunska-ri Klastromban töltötte K ö r ö s i, a' tengerszíne felett 10,000 lábnyira fekvő magasságban. Itt ült ő, ebben a' magasságban, tetétől talpig pokrótzokban burkozva, író asztala mellett egész nap, a' nélkül, hogy frugalis ebédjén kívül — melly szünesszüntelen Theából, vajból, vízből és sóból készült leves vala — más pihenése lett volna. Kanumban a' hideg tsekély volt a' Zunska-ri Klastromhoz képest, a' hol ő egy L á-

mával és annak egy szolgájával együtt — mind a' hárman egy 9 □ lábnyi (?) szobátskában szorongva — esztendeig tanyázott; tovább négy hónapnál, a' hideg idő miatt szobátskájába rekesztelve. A' hideget olly keménynek festik, hogy reá (Körösire nézve, nagy és nehéz munka volt újjait karja takarójából kidugni, hogy könyvében levelet fordítson. De mind e' mellett is olvasott ő és tanult folytában, tűz nélkül, ágynélkül, a' Klima rettentései ellen tsupán a' szobának vékony falai által védelmeztetve, jó reggeltől fogva késő estvéig, sőt alkonyodás után is, gyertya nélkül. Ebben a' helyheztetésben öszeszedte ő és rendezte a' Tibeti nyelvnek 40,000 szavait egy Szótárba — mellyel, valamint a' Grammatikájával is ugyan azon nyelvnek, ebben a' pillantásban hihetően készen van. Az ő barátja, a' L á m a igen széles tudományú és feddhetetlen viseletű férjfiúnak mondatik; kettőjüknek egyesített buzgóságától nagy Resultatumokat várhatni. A' mi Utazónknak vizsgálódásai kiterjednek a' körülötte lévő Népeknek Vallására, Philosophiájára, Historiájára, Ethnographiájára 's a' t. és nagy kedve van Tibetből Mongol Országba által menni.

A' pénz folyamat Julius' 26 dikán;

közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 100 1/2

Az 1820-béli sorsosok, 182 3/4

Az 1821-béli hasonlók, 154 5/8

Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 64 1/2 for. keltek, mind Conv.

A' Bank-Aktziák keltek 1365 1/2 for. ton, Conv. Pénzben